

SINAÏEK

Tijdschrift van Heemkring "Den Dissel" Sinaai jaargang 20 nr. 1 - 2024

Het eeuwfeest 1830 - 1930

 Den Dissel

Inhoud

Disselingen Etienne De Meester	blz. 3
De gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1932 in Sinaai Georges Tallir	blz. 5
Zelfstandige naamwoorden met V Annemie Bogaert en Etienne De Meester	blz. 12

Aan al onze leden en lezers

EEN GELUKKIG NIEUWJAAR

Ons archief in de bovenzaal op het gemeentehuis
is elke zaterdag toegankelijk van 10u tot 11u30

Sinaïek is een uitgave van heemkring "Den Dissel" en verschijnt 4 keer per jaar.

Secretariaat: Wilfried Seghers - dendissel@sinaaileeft.be

Archiefbeheer: Wilfried Seghers, Joanna Blancquaert, Leo Maes

Fotoarchief: Georges Tallir, Walter Vermeiren

Genealogie: Etienne Bogaert

Samenstelling: Jos Daems

Eindredactie: Annemie Bogaert

Voorzitter: Etienne De Meester, Nieuwstraat 21C bus 202 9100 Sint-Niklaas, tel. 03 772 41 64

<http://www.sinaaileeft.be/heemkring-den-dissel>

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische of andere middelen, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn of haar bijdrage.

© Heemkring "Den Dissel" Sinaai

Disselingen

Twintig jaar actief

Heemkring Den Dissel is opgericht op 16 november 2003. We zijn dus 20 jaar actief en proberen voor u jaarlijks een stukje van de Sinaaise dorpsgeschiedenis kenbaar te maken. Wanneer we even terugkijken stellen we vast dat we door allerlei redenen als verhuis, ziekte, overlijden, volgende bestuursleden hebben verloren: Peter De Cauwer, Annelies Coppeters, Karel Strobbe, Marleen De Poortere, André Verschelden, Herman Coddens, André Geerinck, Emiel Aerssens en Alfons Van Hoydonck. Anderen namen ondertussen hun plaats in: Wilfried Seghers, Joanna Blancquart en Leo Maes. Maar er is nog plaats voor andere geïnteresseerden om op zaterdagvoormiddag in onze lokalen een paar uurtjes mee te werken.

Lidgeld 2024

Bij nazicht van onze ledenlijst merken we dat sommigen het lidgeld van 10 € nog niet betaalden. Het zou jammer zijn om daardoor de drie publicaties die voorzien zijn voor 2024 te missen. Dit extraatje doen we ter gelegenheid van het 20ste jaar dat we onze boeken uitgeven. Ook nieuwe leden zijn van harte welkom. Volgende boeken zijn te verwachten:

De gebundelde nummers van Sinaïek

De Sinaaise coureurs

De bende Van Hoe – Verstuyft en de moord bij de familie Pauwels in Sinaai

Overledenen

Voor de publicatie van de overledenen zijn we nu terugggegaan tot het jaar 1950. We hebben besloten niet verder te gaan. Wel zullen we in de toekomst de nieuwe overlijdens blijven publiceren.

Jaarboek 2023: F. C. Herleving Sinaai

Enkele lezers hebben ons geholpen om een paar foute aanduidingen en de vraagtekens bij de identificatie van de personen op foto's weg te werken.

- foto boven op de kaft: speler in het midden is Paul De Wael.

- blz.16: Luc Verschueren i. p. v. Dirk Verschueren
speler met bijnaam Rapid heet Freddy Meert.

- blz. 26: speler Roland Maes i. p. v. Noël Maes.
vraagteken is Freddy Van Britsom.

- blz. 34: vraagteken is Guy De Vos.
de naam Guy De Vos vervangen door Etienne De Plus.

- blz. 41: de naam van André Maes vervangen door Emiel De Clercq.
vraagteken is doelwachter Gino Bruggeman.

Schenkeningen

- **Peter De Bock:** het boek "Van Broedersschool tot Landjuweel".

- **Jan Thuysbaert:** een groot aantal bidprentjes, rouwbrieven en foto's.

- **Heemkring "Het Land van Beveren":** bidprentjes.

Etienne De Meester
Voorzitter

Tussen pomp en kanon, recht tegenover de ingangsdeur van het gemeentehuis, werd op 5 mei 1920 een vrijheidsboom geplant. Op de foto uit 1922: het nog jonge boompje ter bescherming tussen 4 palen.

Tussen kiosk en het gemeentehuis de vrijheidsboom (met pijl aangeduid). Eind 1930 werd de vrijheidsboom, bij nacht, door onbekenden afgezaagd.

De gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1932 in Sinaai

Het verkiezingsjaar 2024 lijkt ons een goede gelegenheid om eens terug te blikken naar de gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1932. Om alles ietwat duidelijk te maken gaan we terug naar de verkiezing van 10 oktober 1926. De Sinaainaren werden namelijk niet opgeroepen om naar het stemlokaal te komen, daar het aantal kandidaten niet hoger was dan het aantal te begeven mandaten; alle kandidaten werden verkozen verklaard.

Uittredend burgemeester Eduard De Beule kreeg een nieuw mandaat, net zoals uittredend schepen Isidoor Berkers; nieuw in het schepencollege werd Jozef Verstraeten (burgemeester van 1910 tot 1918). In 1927 begon hun bestuursperiode.

Er is geen beste samenwerking in het college tussen burgemeester De Beule en schepen Berkers enerzijds en schepen Verstraeten anderzijds; deze laatste richt een brief aan de gemeenteraad waarin hij zich beklagt *“Dat tot het houden van de huidige zitting van de raad werd besloten zonder zijn tussenkomst als schepen en dat hij ten gevolge deze miskennis, die niet de eerste is, zich verplicht ziet zijn ontslag als schepen aan te bieden. En verder dat hij zich verzet tegen het vieren der eeuwfeesten.”*

Jozef Verstraeten tracht terug te komen op zijn ontslag, maar zijn tegenstanders zien de kans schoon om hem uit het schepencollege te wippen en benoemen Emiel Van de Sompel tot nieuwe schepen.

De pamfletten die onder de bevolking werden verspreid naar aanleiding van de eeuwfeesten van 1930 krijgen in deze Sinaiëk onze aandacht.

De perikelen tijdens de bestuursperiode 1927-1932, met als hoogtepunt het omhakken van een vrijheidsboom, gepland voor het gemeentehuis na WO I, hadden gezorgd voor een hevige kiesstrijd in aanloop naar de verkiezingen van 9 oktober 1932.

Twee lijsten werden ingediend: lijst 1 onder aanvoering van oud-burgemeester en oud-schepen Jozef Verstraeten, lijst 2 was de lijst van burgemeester Eduard De Beule. De pamfletten van deze kiesstrijd brengen we in de nummers 2, 3 en 4 van de Sinaiëk 2024.

Op de volgende pagina's staan drie gelegenheidsgeschriften; u zal zien dat de inhoud nog heel actueel is!

Pamflet 1 (pag. 6-7)

Uitnodiging van het gemeentebestuur voor deelname aan het Eeuwfeest van 1930.

Pamflet 2 (pag. 8-9)

Reactie op de uitnodiging vanwege de Sinaaise Vlaamse Volksbond.

Pamflet 3 (pag. 10-11)

Bedenking van de Sinaaise Vlaamse Volksbond na het Eeuwfeest.

✦ S I N A A I - W A A S ✦

NATIONAAL EEUWFEST

Op Zondag 28 September 1930

De feesten ter herdenking onzer 100-jarige onafhankelijkheid worden in gansch het land met geesdrift gevierd en terecht sluiten alle goede Belgen zich daarbij aan.

Wij weten helgeen wij aan onze voorvaderen van 1830 verschuldigd zijn. Zij hebben ons een eigen vrij land, een eigen Bestuur, een eigen huishouden nagelaten en al spreekt men soms met zekere ongepaste minachting van het kleine landeken waarin wij zijn geboren en opgegroeid, toch is dit landeken het onze en niemand kan de waarde en het nut van een vrij vaderland betwisten.

Onze voorouders wisten het beter. Zij hadden er de stroeve ondervinding van opgedaan, België behoorde vandaag aan deze, morgen aan een andere natie. Het was de speelbal der politieke conflicten tusschen de groote Staten. Met wilskracht hebben de helden van 1830 zich weten vrij te maken van vreemde heerschappij en zij hebben goed werk verricht. Geluige den groote vooruitgang van België sinds de laatste eeuw.

Het is geweten, er zijn wel menschen die het anders beweren en die dag in dag uit zooals een gemeene klappeij schimpen en tieren op dat «nietig Belgische!». Doch dat is holle praai, lasterklap, geklets van een fanatiek-minderwaardig «kleekste» die verneemt in haren waan een slimme politiek te voeren en die slechts haat en nijd zaait. Hun spoor laat modder na. Zij breken af in plaats van op te bouwen. Zij voeren eene revolutietaal in plaats van mee te werken aan den bloei van het land dat hen voedt en betaalt! Waarom ziften die kerels in ons parlement? Waarom gaan zij niet naar den vreemde naar het zoogezegde Luikekerland? Waarom blijven die mannen in dat vaderland helgeen zij bezwaderen en bevullen?

De groote massa van het volk; Katholieken, Liberalen en ook de Socialisten weten wat zij aan

ons Vorstenhuis, aan ons Onafhankelijkheid verschuldigd zijn. En daarom juichen zij mede met den jubelzang België ter eere ! Zij hebben beleefd en ondervonden tijdens den oorlog 1914-18 wat vreemde iuk beleekert en daarom hechten zij zich des te vastler aan den grond waarop zij zijn geboren, aan zijn zeden, zijn wetten, zijn gebruiken. En uit hun hart uit hun volle gemoed stijgt de kreet op : Leve België ! En het geschreeuw, het gekakel van een ontevreden groepje loopt verloren en verzwindt in het machtige hoor van een gansche volk !

Uit alle steden en dorpen stijgen de jubelzangen op. En het zijn geen stijve officierele pleegvormen, het zijn spontane uitingen van geestdrift.

Laat ons goed bedenken dat wij niets le winnen hebben noch met Communisme noch met Separatisme in ons land. Wij moeten voor oogen houden dat wij onze welvaart danken aan het gemeenschappelijke België en aan de orde en economische kracht welke heerscht in ons land. Zonder orde, zonder eendracht zullen wij den berg afrollen en het wee dat hiervuit zou volgen ware onzeggelijk ellendig. Handen samen als 't u belieft, in eendracht schouder aan schouder en tot steun gediend van Vorstenhuis en Vaderland.

België zooals het nu voorkomt is groot Het heeft zich opgewerkt uit de puinen van den oorlog. het leeft in vrede met zijn naburen en het heeft den rijkdom niet uit het oog verloren die Congo ons biedt. Zeker, is er eene werkkrisis, doch deze is veel ernstiger in Engeland, Duitschland en Rusland, want hier is de Slaat tegenwoordig een milde vader geworden voor de werkloozen, ouderlingen, invaliden, oorlogssoldaten, grootuisgezinnen, enz.

Met recht heeft de Belg dus rede tot juichen. Wie kan het betwisten ? De daden liggen voorhanden en de feesten spreken.

Nu dan, dat de Beiaard spele zijn schoonste hymnen, dat onze **Koninklijke Harmonie** een dreunende **Brabançonne**, laten weergalmen, dien wij in geen vijf tot zes jaar ervan gehoord hebben, en nochtans onderhouden wordt met 't geld van **alle** lastenbetalers en eereleden die in overgrootte meerderheid het anders wenschen, dat het volk en de jeugd met machtige stem **De Vlaamsche Leeuw**, en het **Naar wijd en zijd**, laten hooren. Dat onze ziel blake van fierheid voor ons gelield België dat glansrijk gedijt in het helle licht zijner vrijheidszon.

Alle inwoners worden verzocht hun huizen te bevlagen.

Namens de vredelievende inwoners van Sinaai.

Lekeren, drakk. A. Vlaamack-Glaeyts,

Geachte Medeburgers.

Op **ZONDAG 29 September** zullen n' paar officiele heeren, de zoo-gezegde eeuwfeesten d. w. z. de verheerlijking der **Fransche multersomwenteling** van 1830 met gezommandeerde schoolkinderen, praadwagens enz. vieren.

Daar onze brave Vlaamsche bevolking, ongelukkig nog weinig afweet **hoe die revolutie ontstond, wie de helden waren en welk doel** deze nastreefden, en daar in al de scholen de geschiedenis ervan brutaal wordt verzwegen, zoo meenen wij tot plicht te hebben de **ware** historische feiten aan te halen:

In **September 1830**, ruiden talrijke overgewaande fransche revolutionairen de heffe der Brusselsche bevolking op tegen het wettig gezag der Vereenigde Nederlanden.

Al de helders der revolutie waren (op n' paar uitzonderingen na) **Fransche en Spaansche**, uitgezette bankroetiers en avonturiers. Bij den eersten tegenaanval der Nederlandsche Krijgsmacht vluchtten: **De Potter, Gendebien, de Weljer** enz. naar hun aangenomen **Vaderland Frankrijk**.

De eenvoudige opstandelighen werden overgelaten aan hun lot. De burgerij zelf uit Brussel was de revolutie vijandig.

Door het dralen en de laukmoedigheid van Koning Willem I, kreeg het Janhagel de bovenhand en keerden de "helden,, De Potter en C^o terug naar Brussel om het bewind te vermen. **Zij drongen aan tot aanhechting bij Frankrijk**; door verzet van Engeland en Pruisen ontviel hun deze mogelijkheid. **Dan stunden ze tot aanstelling van n' Fransche Prins als Koning**. Maar dit ook verwierpen de mogendheden en eindelijk werd aan die dappere ?? " **Revolutionairen**,, een Koning opgedrongen: n' duitseher de **Prins von Saxon-Coburg-Gotha**; dit was Koning Leopold I ,

Welnu dat de regeerders die " helden ,, en die gebeertenissen wil vieren, best mogelijk **Maar past het aan n'VLAMING** deel te nemen aan die feesten ?? **NEEN!! duizend maal NEEN!!** Waarom niet ?

1) Die feesten zijn de verheerlijking van meestal ongere "helden ,, en avonturiers. **DIE ELK WETTELIJK GEZAG IN 1830 MISKENDEN.**

2) Die feesten worden betaald door ons Vlaamsche volk : ten bewijze : n' **Subside van 0,30 Fr.** per inwoner (Voor Sinaai dus meer dan 1500 Fr.) wordt door de regeering aan elke gemeente toegeschoten, die geenfeesten inrichten. De Staat haalt natuurlijk **dat geld uit onze zak onder vorm van belasting.**

De gemeente zelf zal voorzeker bijschieten: **ons knikkeragilde** dierf immers de kranige daad der gemeenteraadsleden in Rumpst, Breeendonck, Bonheyden enz. niet volgen, waar niettegenstaande zooals te Rumpst b. v. 4000 fr. door de Regeering beloofd werd, de heeren gemeenteraadsleden weigerden een eeuwfeest in te richten.

3) **Bij die feesten** worden meest al onze Vlaamsche beroemdheden (hier Edgar Tinel) en den Godsdienst (hier Heilige Jozef) ten onrechte bijgesleurd.

4) **Daar n' geweldige economische wereldkrisis**, onze landbouwers en arbeiders zwaar treft, noopt de tijd niet tot geld te verbrassen, waar beter steun aan werkloozen en armen zou uitgedeeld worden, nu een harde winter voor de deur staat.

5) **Omdat de Vlaamingen tot op heden, geen gerechtigde staatsburgers zijn** zooals de Walen en noch in leger noch in gerecht, onderwijs of bestuur, hun Vlaamingschap wordt erkend.

Zagen we niet op 24 Augustus in Diksmuide de bereden Gendarmen op weerlooze Priesters en vrouwen met geweerkalven beuken!

Dat is de eerbied die de staat België voor n' Vlaming heeft !!

Vlaamsche medeburgers, wilt ge nu den staat België verheerlijken die honderden Vlaamsche Idealisten broodroofde en jaren in de kerkers opsloot, die honderden vlaamsche soldaten in de gevangenissen van Fresnes, Auvours en Ceceember martelde om hun trouw aan Vlaanderen; die tot op heden nog al wat Vlaming is achteruitstelt en broodroof?

Laat het feestcomité zelf vieren: Bebloemd België vooruit er mede! Wagons met bloemen en reine kindertjes met trielore vlagjes vooruit ermede! "Brab-belgonne", getetter met de vleet, maar de waarheid is en blijft: **dat al wie Vlaming is, zich zal onthouden van dit onwaardig comediespel.**

De Hellige G. Gezelle zegde immers "Wees Vlaming die God Vlaming schiep; wees Vlaming zeg ik U! ,

Vlaamsche medeburgers gedenkt de houding der ware vaderlanders, de Vlaamsche Oud Strijders, zij die zongezegd voor België gestreden hebben 4 jaar in de IJzervlakte. Die doen niet mede! Dat is het bewijs dat heel die eeuwfeestviering n' opgecommandeerd toneelspel is onwaardig van fiere Vlamingen.

Begrijpt ge nu dat België gevierd wordt en de feestcommissie samengesteld is door hen die voor "das liebe Vaterlandt", niets offerden, en nu op een decoratie azen !!

En laat ze nu maar bedelen om geldelijken steun; weg er mede! en laat ze U paaien met een schoon negeroostuum of n' strikje voor uw kinderen: Weiger kordaat: laat de " **Belzen** ", zelf hun revolutionnaires vieren.

Laat ze vieren den Belgischen staat die Vlaanderen verdrukt! De Vlamingen denken aan Diksmuide waar Gendarmen op Vlamingen troefden .

ONS BESLUIT:

We hopen dat de Vlaamsche bevolking van Sinaai zich zal onthouden van alle medefeesten met die fameuze,

"BELZEN,,

Laat ze stikken en antwoordt zoals de V. O. S. sen:

ONTPLOFT!!!

Daar is maar een land dat ons Vaderland kan zijn :

VLAANDEREN !!

De Vlaamsche Volksbond - Sinaai.

ANTWOORD

**aan de optellers van het strooibriefje
dat hier verleden Donderdag is uitgedeeld.**

Daar wij de plaatselijke feestelijkheden niet willen tegenwerken, laten wij dit antwoord slechts bestellen als deze voorbij zijn.

De onafhankelijkheidsfeesten worden in gansch het land **MET GEESTDRIFT** gevierd, zegt gij, en dat is volstrekt onwaar. Overal, het gering getal officieele menschen en franskijons uitgezonderd, **HEERSCHT DE GROOTSTE ONVERSCHILLIGHEID**, het volk feest enkel omdat het feest is, want het kent zelfs de geschiedenis van de omwenteling van 1830 niet.

Tegenover die feestvierders staat een massa Vlaamschgezinden die weten dat de muiersij van 30 Fransch werk was, dat enkel voor doel had ons land bij Frankrijk in te lijen.

Toen wij samen met Holland het prachtig Rijk der Nederlanden uitmaakten, was er welstand en vrede in het land. De Vlaming had eindelijk zijn taal en rechten teruggekregen en landbouw, handel en nijverheid bloeiden, dank vooral aan de rijke koloniën van Nederland. De Koning was zoo bezorgd voor het welzijn der Zuidelijke Nederlanden (België), dat de Hollanders van ons afgunstig waren. Denken wij slechts aan de tairijke kanalen (o.a. Gent-Terneuzen) Staatsbanen, de stichting der Gentsche Hoogeschool enz. Is de kolosale uitbreiding der Maatschappij Cockertil, die aan duizenden arbeiders werk en brood verschaft niet het werk van Koning Willem?

Spreekt hier nu niet van vooruitgang, die vooruitgang is trouwens elders ook waar te nemen en de schelding van 't jaar '30 heeft daartoe zeker niet bijgedragen, integendeel! Te Gent b. v. de meest orangestische stad van Vlaanderen, kwam het volk in oproer ten gevolge van de nijverheids crisis en de verlaging der werkloos-

nen, een gevoel van de omwenteling, en het volgende kon men overal lezen:
Voor 't hongerslijdend volk, gaf Willem Werk en Brood.

Maar hoe paalt Leopold den bonger?... Met den dood!
Dit gebeurde ip October 1839.

Hier te Sinaai, en zoowat overal in Vlaanderen zijn er geen opstandelingen bekend, dus waren er geen! Wel gaf de gemeenteraad na het uitbreken van de omwenteling zijn ontslag omdat de raadsleden hun eed van getrouwheid aan Koning Willem niet wilden verbreken.

Gij spreekt hier gestadig over BELGIË maar spreekt niet eens het woord VLAANDEREN uit. Dat Vlaanderen, ons eigen land is gedurende 100 jaren verdrukt en bestolen geweest, de Vlamingen waren, en zijn thans nog, burgers van tweeden rang, een Waal had niet eens noodig een woord van de taal der meerderheid te kennen om minister of generaal te worden. Meest dergelyk toestand voor de Walen bestaan het duurde geen 24 uren of het was revolutie.

De geleerde professor Laurent der Gentsche Hoogeschool zegde met recht: " De omwenteling van 't jaar '30 is de grootste fopperij van de 19^e eeuw geweest ..

Gij spreekt over het land dat ons " voedt en betaalt .. is het tegenovergesteld soms niet waar? Als de staat door het niet volbrengen zijner verplichtingen hier op onze gemeente honderden hektaren land onvruchtbaar maakt, is dat ons voeden? En van de ontelbare millioenen die wij sedert 1830 aan belastingen betaald hebben hoeveel is er wel uitgegeven voor ons stiefmoederlijk behandeld Waasland?

En nu eens hartelijk gelachen! De BEIJAARD VAN SINAAI moet zijn beste hymnen spelen, maar er is hier geen bejaard! of bedoelt gij soms den " bargaard ..?

Gij spreekt onwaarheid als gij zegt dat hier sedert 5 tot 6 jaren de " Brabançonne .. niet meer gespeeld wordt, ofschoon zulks wel gebeurt in sommige officieele omstandigheden en dat is reeds meer dan voldoende.

Getrouw aan de woorden van onzen grooten Gezelle die zegt " Wees Vlaming dien God Vlaming schiep wees Vlaming zeg ik u " erkennen wij als ons volkslied " De Vlaamsche Leeuw .. en als gij aan een waren Vlaming vraagt WAAROM, dan zal bij U antwoorden " Omdat ik Vlaming ben ..

Sinaai. 28 - 9 - 30

NAMENS DE VLAAMSCHGEZINDE
INWONERS VAN SINAAI

*1930 Eeuwfeest - Praalwagen van de Steenenmuur
Het werk op de oude hoeve*

1930 Eeuwfeest - Veloclub De lustige Wielrijders

Georges Tallir

Zelfstandige naamwoorden met V

Alweer een jaar voorbij, we rijgen de dagen aaneen 'als paarlen aan een snoer', zoals Gezelle zei. Ook in onze dialectreeks naderen we de eindstreep. We zitten al bij de 22ste letter uit ons alfabet, namelijk de V. Een veelgebruikte beginletter in ons dialect, dus we vliegen erin met de zelfstandige naamwoorden!

Vaal: vel, huid - de *e* verandert in een *a* voor de *l* - *ze zit in ê slecht vaal* betekent dat ze ziek is

Vadsegoard: een luie man

Vajoe: schoft, schurk, nietsnut - van het Franse *voyou* (straatjongen, schoft)

Val: een valluik - '*t valleke krijgen* werd gezegd als de priester in de biechtstoel het luik dicht deed omdat hij het gesprek met de biechteling wou stoppen

Valduif: bosduif, houtduif - komt van het Oudnederlandse *valwe duve*, wat 'vale duif' betekent. Het woord verwijst dus naar de kleur van de vogel.

Valefrak: bontmantel

Valling: verkoudheid - komt wel degelijk van het werkwoord *vallen* en is te begrijpen als een kou die op een lichaamsdeel valt, met name het hoofd of de borst.

Valsoard: valserik, vals persoon

Vandiesie: openbare verkoop - verwant met het Franse *vendu*

Vaniel: vanille

Vauder: vader - de lange *aa* klinkt altijd als *ou*

Vaug: onbewerkt mager stuk grond

Vaugbustel,vauger: bezem, veger

Vaugsel: vuil na het vegen

Vauk: slaap - gaat terug op het Middelnederlandse *vaken* (slaperig worden).

Vaveuren: boezem (letterlijk: van voren) - *z'ê ne serieuzen vanveuren*

Veïës: een vaars, jonge koe - *aa* klinkt voor *r* als *ei*

Veïërf: verf - voor *r* wordt de korte *e* een langgerekte *ei*

Veïërfbustel: verfborstel, penseel

Veïërken: een varken

Veïërkesbloas: gedroogde urineblaas van een varken - werd vroeger gebruikt als kinderspeelgoed

Veïërkesbras: fijngestampd en gemengd varkensvoer - gaat terug op het Middelnederlandse *brassen* (brouwen, mengen)

Veïërkesdroad: ijzergaas met rechthoekige mazen

Veïërkeskop: scheldwoord voor persoon met rechtopstaand kort haar

Veïërkesluis: een pissebed, waarschijnlijk omdat het beestje qua uitzicht aan een varken doet denken

Veïërkespooët: varkenspoot - vroeger ging na het slachten niets van het varken verloren; zo werden de pootjes o.a. gebruikt in de soep en in de hutsepot

Veïërver: schilder

Vent: synoniem voor man, zowel met gunstige als ongunstige bijklank - het is ook de benaming voor een gecastreerde ezel

Vepers: vespers - voorlaatste gebedsmoment van de dag (rond 18u). In ons dialect wisselen *s* en *p* van plaats (weps, eps,...)

Verdoemenis: helse straf - *verdoemen* betekent tot de hel veroordelen . Verwant met *verdomme*.

Vergef: vergif - klankwissel tussen *i* en *e*, waardoor het woord nog giftiger klinkt. Ook gebruikt als scheldwoord, vooral voor een vrouw: *da's ên echt vergef*

Vergeetkont: vergeetachtige vrouw. *Kont* verwijst naar het vrouwelijk achterwerk.

Vergoaring: vergadering - *de* verdwijnt in de uitgang

Vergruuëtglas: vergrootglas, loep - scherplange *oo* wordt *uuë*

Verhuuëg, verhuuëgsel: podium, verhoog

Verket: een eetvork - verbastering van het Franse *fourchette*

Verlingdroad: verlengsnoer - *e* verandert in *i* voor *n*

Vermangeling: ruil, verwisseling - *mangelen* betekent ruilen, wisselen en gaat op dezelfde Germaanse stam terug als *mengen*

Verroaër: verrader - doordat de *d* in de uitgang wegvalt, krijgen we een op-eenstapeling van klinkers

Verschuuën: proper ondergoed

Versteiërfput: zinkput, sterfputje - *sterven* wordt hier gebruikt in de betekenis van verdwijnen

Versteiërving: versterving, zich opzettelijk onthouden van een genoeg (ê *versteiërvinksken düün*)

Vertaalselken: een verhaaltje - *d'r kwaam ê veiërken mê ne lange snuit en 't ver-taalselken was uit*

Verteiër: verteer, uitgaven, kost

Verzau: begrip, inzicht - *da kind hêt er nog gieën verzau van*

Verzennekesdag: één april - op 1 april werden goedgelovige mensen om absurde dingen of met een belachelijke opdracht naar iemand gestuurd (bv. om 100 gr mond-en-klauwzeer naar de slager). Het gebruik is al eeuwen oud en komt overal in de wereld onder één of andere vorm voor. Bij ons zou het verbonden zijn met de lijdensgeschiedenis van Christus, die van de ene naar de andere werd gestuurd.

Verzet: versnelling aan de fiets

Verzïjp: vergiet (keuken). Gaat terug op *siepelen*, dat druppelen betekent

Vetting: een pak slaag

Veur: een ploegvore, greppel

Veurbeeld: voorbeeld - klankwissel tussen *oo* en *eu*

Veurfrein: rem aan het voorwiel van een fiets

Veurploats: beste kamer. Vroegere huizen hadden een *voorplaats*, die met de beste meubels was ingericht en alleen bij bijzondere gelegenheden gebruikt werd

Veurheps: voorhesp van een varken

Veurkind: buitenechtelijk kind, kind dat voor het huwelijk geboren werd

Veurkortier: voorkwartier, voorste vierde van een geslacht dier

Veurkruiper: iemand die zijn beurt niet afwacht

Veurnuun: voornoen, voormiddag

Veusschuuët: voorschoot, schort - was het uniform van de huisvrouw en diende om de kleding te beschermen (die veel minder gewassen werd dan nu)

Viedeken: gevuld potje uit bladerdeeg, ook gekend als koninginnenhapje - waarschijnlijk uitgevonden aan het Franse hof *en bouchée à la reine* genoemd

Vieloobaal: fietsbel
Vielooboan: fietspad
Vielookoers: wielervedstrijd
Vieloomauker: fietsenmaker
Vielooplak: fietsplaat - als je de jaarlijkse (provinciale) belasting voor de fiets betaalde, kreeg je een plaatje om aan de fiets te hangen. Momenteel een collectorsitem!
Vieloopomp: fietspomp
Vieloosneutel: moersleutel met zeskantige openingen - wissel tussen *l* en *n* (zo ook bv. *klippel* in plaats van *knuppel*)
Vieloostuleken: fietsstoeltje
Vierdeken: een kwart
Vietro: gekleurd glas - gaat terug op het Latijnse *vitrum* (glas)
Viezegoard: viezerik, smerig persoon
Viezelaunt: een gesloten huurrijtuig, een *vigilante* (wat waakzaam betekent en dus staat voor een veilige koets)
Vieziet: doktersconsultatie, van het Franse *visite*
Viggen: een big, varkensjong - gaat op de Middelnederlandse benaming *vigge* terug
Vijg: vrucht, ook kaakslag - *ik kreeg ên vijg van mijn moeder* is meestal geen vruchtje
Vijs: een schroef - afkomstig van het Middelnederlandse (of ook Oudfranse) *vise*
Visse: een bunzing - komt van het Latijnse *vissio* (wezel)
Visspoaën: schuimspaan - oorspronkelijk een lepel om vis uit te scheppen
Vijt: ontsteking van een nagelriem, fijt - waarschijnlijk afgeleid van het Latijnse *ficus* (vijg), omdat het uitzicht van de ontsteking aan een vijg doet denken
Vinker: vinkenvanger
Violetten: viooltjes, afgeleid van de Latijnse naam voor de bloem (*viola*)
Vlasser: vlasbewerker
Vlaug: regenvlaag, hevig onweer - ook gebruikt als scheldwoord voor een wilde, wispelturige vrouw
Vleuring: vleugel van een vogel
Vlieës: vlees
Vliegescheet: iets zeer klein of zeer weinig - *moar ên vliegescheet gruuët*
Vliem: dun schijfje, pluimpje aan een pijl - verwijst naar een *vlijm* (scherp mesje)
Vliersaroop: hoestsiroop van vlierbessen
Vloaën: vlaaien - vlaaien waren kermiseten, iedereen had zijn eigen recept. Het woord werd ook gebruikt voor een oorveeg: *ên vloa rond ou uuëren*
Vloatest: vlaaikom van aardewerk - *test* komt van het Latijnse *testum* (aarden pot)
Voael, vuuël: een sluijer - van het Franse *voile*
Voan: slip van een hemd, vaandel - *de voan hangt uit* betekent dat iemands hemd uit zijn broek hangt
Voazjeur: handelsreiziger - is het Franse *voyageur*

Voddebaul: zak voor vodden, ook als scheldwoord gebruikt voor een nietsnut
Voddemarsjang: voddenkoopman
Voddevent: een nietsnut
Voedsel: kunstmeststof
Voeistal: voederstal
Vogelmuit, volleier: vogelkooi met tralies - oorspronkelijk was het de kooi waarin vogels *muiten* (= ruien)
Vogelschijt: ongebonden stoelgang
Vou: een vouw, plooi - de *w* is niet te horen na *-u*
Voumeter: vouwmeter
Vramens, vrou: een vrouw, letterlijk: vrouwmens (tegenover *mannemens*)
Vremden: vreemd gebied of persoon - *ze trokken naar de vreenden*
Vriesgaald: vergoeding bij vorstverlet
Vrijf: wreef, bovendeele van de voet - klankwissel tussen *ee* en *ij*
Vrijr: verloofde, lief
Vringer: een dwarsligger, iemand die tegenwringt
Vroegen: ochtendploeg - *hê stu met den vroegen*
Vrouvolk: vrouwen
Vuilkar: vuilniswagen
Vuistertablet: vensterbank - *ens* wordt *uis*
Vurk: een vork - klankwissel tussen *o* en *u* komt veel voor
Vurm: een vorm
Vust: de nok van een dak
Vuur: kachel, haard, geestdrift
Vuuësken: een deuntje, liedje - het woord verwijst naar *voix* (stem) en wordt vrijwel altijd als verkleinwoord gebruikt.

En op deze vrolijke tonen eindigt deze bijdrage. Prettige feestdagen en tot volgend jaar!

Annemie Bogaert en Etienne De Meester